

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 14

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку
економіки України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 28 травня 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 4 від 15.04.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук, доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 14: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку економіки України в умовах європейської інтеграції”, 28 травня 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2015. — 258 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичної конференції, присвяченої проблемам і перспективам соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції.

Для науковців і громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Коваль М. І. Особливості застосування методики аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві	77
Ковальчук А. Ю. Сучасний стан та перспективи забезпечення економічної безпеки	81
Козлова А. І. Інноваційна діяльність — запорука успішного функціонування економіки та безпеки України.....	83
Кулик А. В. Основні підходи та методи наукового обґрунтування механізмів забезпечення сталого розвитку економіки регіонів	87
Матюха М. М. Аспекти управлінського обліку при формуванні інформаційного ресурсу підприємства в умовах застосування інформаційних систем.....	91
Могилевская О. Ю. Маркетинговые подходы к формированию инновационной политики промышленного предприятия как ключевого фактора повышения конкурентоспособности	93
Морева В. В., Іванова В. В., Турбіна О. І. Стратегія розвитку електроенергетичного комплексу регіону	97
Медвідь Ф. М., Чорна М. Ф., Храпачевська О. П. Правова культура суспільства в умовах європейської інтеграції.....	100
Новальська Н. І., Суліма Н. М. Управління якістю сільськогосподарської продукції та її конкурентоспроможність	106
Тьорло В. О., Пантюх А. А. Сучасні проблеми експорту інформаційних технологій суб'єктами господарювання України.....	108
Тьорло В. О., Мірошніченко В. В. Парадигма регіонального соціально-економічного розвитку України за умов європейської інтеграції	113
Фещенко О. Л. Стратегічні орієнтири розвитку промислового виробництва України.....	116
Філіна Г. І. Роль транснаціональних корпорацій у розвитку економіки України	119
Черниш Л. О., Легка Л. М. Інноваційні процеси як джерело економічного та соціального розвитку держави.....	123
Чеховська О. М., Коваль М. І. Реформування і розвиток бухгалтерського обліку в Україні	127
Чирчик С. В. Формування комплексу маркетингу освітніх послуг для навчальних закладів дизайн-освіти	131

В. О. ТЬОРЛО

канд. екон. наук, проф. МКА, УАІМВЛ МАУП

В. В. МІРОШНИЧЕНКО

канд. екон. наук, доц. кафедри економіки, АМУ, м. Київ

ПАРАДИГМА РЕГІОНАЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Використання резервів комплексно-пропорційного регіонального розвитку з високим рівнем ефективності використовується провідними країнами світу в моделях своєї державної соціально-економічної політики з 30-х років двадцятого століття. Останнім часом регіональна термінологія все частіше зустрічається в офіційних документах та засобах масової інформації України. Зазначене обумовлює актуальність дослідження питань регіонального соціально-економічного розвитку нашої країни за існуючих умов з врахуванням можливостей європейської інтеграції.

Високий рівень розвитку світових інтеграційних процесів обумовлює необхідність класифікувати регіони на внутрішньодержавні та міжнародні. Україна “де-факто” приймає участь в реалізації окремих ланок європейської програми “Європа регіонів”. Мова йде, перш за все, про співпрацю в межах таких єврорегіонів як “Карпати”, “Дунайські плавні” та “Західний Буг”.

Проте ефективна реалізація внутрішньодержавного регіонального соціально-економічного розвитку можлива лише за умови існування в нашій країні затвердженої на законодавчому рівні науково обґрунтованої регіональної політики, яка буде сприяти не тільки вирішенню проблем депресивних територій, але й суспільному піднесенню країни в цілому.

З огляду на сучасні досягнення в обґрунтуванні напрямів суспільної організації і, зокрема, практики господарювання в провідних країнах світу, регіональний соціально-економічний розвиток повинен базуватися на генетичному типі парадигми, яка за своєю сутністю є конструктивною. Це обумовлено тією обставиною, що функціональна структура екосоціосистем (ЕСС) будь-якого рангу має три основні складові: “населення — господарство — природа” і їх стан залежить як від зовнішнього, так і внутрішнього впливу, а також від взаємодії вказаних складових. Кожна підсистема ЕСС є споживачем певної кількості речовин і енергії та має допустимий поріг змін, перевищення якого призводить до деструктивних порушень її стану. Якщо взаємодія відбувається в нераціональних межах, то це обумовлює небажані, а іноді й катастрофічні наслідки.

Вказана генетична парадигма повинна обов'язково базуватися на інноваційних досягненнях, а її особливості мають враховуватися при обґрунтуванні внутрішньодержавної регіональної політики[3]. Формування та практична реалізація регіональної політики має максимально враховувати конкретні чинники, що впливають на неї, та існуючу в державі всю сукупність необхідних для цього передумов, головними з яких є, поряд з наявністю необхідних правової бази та можливостями фінансового забезпечення, комплексний потенціал територій, зокрема особливості їх природно- та працересурсного потенціалів, рівні соціального та економічного розвитку, екологічна, а останнім часом і воєнна, ситуації в цілому по країні та в окремих її історико-господарських частинах.

За сучасних умов для кількісного та якісного врахування ресурсів і обґрунтування заходів, спрямованих на вихід країни і окремих її регіонів з кризового стану, важливе значення має зведення різноманітних ресурсів до узагальнюючого показника сукупного ресурсного потенціалу (СРП). Для його визначення можливе використання методу регресивних моделей, індексного методу та методу вартісної оцінки природних, трудових і матеріальних ресурсів. Останній напрям в наш час має найбільше практичне значення. Тому методика вартісної оцінки СРП повинно охоплювати природно-ресурсний потенціал регіонів України, наявні в них трудові ресурси і основні та оборотні фонди [2, с. 45–47].

Під рівнем економічного розвитку розуміється ступінь використання усіх виробничих ресурсів, можливості задоволення найважливіших суспільних та індивідуальних потреб. Як свідчить міжнародний досвід, розрив між екстремальними рівнями економічного розвитку регіонів у 30–50 пунктів вже є загрозливим і створює напругу у стосунках між регіонами, спричиняє некеровані міграції населення, заохочує автономізацію і сепаратизм.

Порівняно найповнішу картину сумарних регіональних відмінностей в рівнях економічного розвитку областей України дає синтезований показник суми відхилень від пересічного по державі значення показників виробництва валового суспільного продукту в розрахунку на одного мешканця, національного доходу, валового продукту промисловості і сільського господарства, а також величини національного доходу на одного працюючого на рівні адміністративних одиниць.

Щодо рівня соціального розвитку, то сутність цієї категорії зводиться до ступеня задоволення соціальних потреб населення країни в цілому та в окремих її частинах. Для його оцінки, зазвичай, використовують загальні та часткові показники [4, с. 39]. Загальні показники — індекс людського розвитку, індекс соціального розвитку, ВВП у розрахунку на одного мешканця. Найчастіше в наших умовах розраховують індекс соціального розвитку за трьома порівняльними щодо середнього значення показниками: тривалість життя, рівень освіти, грошові доходи населення.

Методика ООН для оцінки рівнів соціального розвитку рекомендує використовувати показник індексу людського розвитку, що враховує стан здоров'я, рівень освіченості і реальну купівельну спроможність населення.

Часткові показники доцільно об'єднувати у такі групи: досягнень, рівня розвитку соціальної інфраструктури, негативних соціальних явищ — рівень захворюваності, смертність від нещасних випадків, тимчасова непрацездатність, частка безробітної молоді, коефіцієнт злочинності.

Екологічна ситуація в країні накладає суттєвий результуючий вплив на всі сторони життєдіяльності населення внаслідок високого рівня антропогенного використання її території і, зокрема, виробничого природокористування. В результаті високого рівня господарського використання території, що знайшло свій прояв у надмірній концентрації населення, промислового і сільськогосподарського виробництва в окремих регіонах створилась напружена екологічна ситуація.

Сумарне забруднення природного середовища проявляється через концентрацію шкідливих речовин або енергії вище допустимих норм і супроводжується зміною його фізичних, хімічних та біологічних параметрів, що негативно впливають на здоров'я людей. Зазначене дає підстави зробити висновок, що Україна характеризується значною територіальною диференціацією передумов, що впливають на регіональну політику.

Таким чином, при прийнятті рішень щодо планів соціально-економічного розвитку окремих територій України фахівці та відповідні державні інституції повинні враховувати всю сукупність існуючих в них передумов і в залежності від цього адресно спрямовувати необхідні види регіональної політики та їх поєднання. При цьому безпосереднє управління вирішенням питань розвитку соціальної сфери, господарства та зумовленими цими процесами природокористуванням повинно бути не централізованим, а здійснюватися на місцях. Такий підхід обумовлюється тим, що із наближенням управлінських центрів до об'єктів управління (в регіонах це локальні, природні, господарські та соціальні підсистеми) зростає не тільки своєчасність корегування небажаних процесів і тенденцій, але й рівень обґрунтування заходів з підвищення ефективності розвитку регіонів.

Література

1. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. — Луцьк: Настир'я, 2001. — 528 с.
2. Пістун М. Д., Тьорло В. О., Мезенцев К. В. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект. Монографія. — К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2004. — 130 с.
3. Мірошніченко В. В., Тьорло В. О. Методи прогнозування інноваційного розвитку регіонів України // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: "Інноваційні підходи та механізм державного та муніципального управління". Ч. 1. — К.: Видавничо-поліграфічний центр АМУ, 2013. — С. 248–251.
4. Тьорло В. О. Соціальний розвиток регіонів України // Вісник Академії праці і соціальних відносин. — 2002. — № 1. — С. 39–43.